

OVIDIU

PRIMA

REVISTĂ LITERARĂ DOBROGEANĂ

APARE LUNAR

Redacția și Administrația: Str. DECEBAL 5
 Director, PETRU VULCAN

ABONAMENTUL

Un an în țară . . . Lei 6 50 Un an străinătate Lei 10
 Jun. an . . . Lei 3 50 Jun. an . . . Lei 5

UN NUMĂR 50 BANI

SUMARUL

Reșonul (nuvelă). **P. Vulcan.** — Calugăreni (versuri). **Rădulescu-Niger.** — Exilatul (versuri). **Nuși Tuiliu.** — Logea Nouă (nuvelă) urmare și fine. **Rădulescu-Niger.** — George Pallade (necrolog). **Revista „Ovidiu“.** — Dor (versuri Macedo-Române). **George Murnu.** — Din valurile vieții trecensie). **P. Vulcan.** — Amon (versuri). **Petre Danilescu.** — Mișcarea Literară și Artistică. **P. V.** — Emil Arbore (o pagină dintr'un roman). **I. Duscian** (Geneva). — Cherchez la femme! (Rubrica veselă, versuri). **Const. N. Sarry.** — Greșit din caleaia (anecdota). **Șt. Ilie Vasilescu.** — Bibliografia. — Poșta Redacției.

CONSTANȚA

TIPOGRAFIA „OVIDIU“ H. VULLIS
 1903

Colaboratorii Revistei „Ovidiu“

Florian J. Becescu, Rădulescu-Niger, Mișu Călbă, G. Muraru, G. Zătreanu, I. Bucșian,
Opran Potârca, D-na Nasy P. Vaican, Dom. D. Stoianescu,
P. Danteliescu, Cruța-Deiasăliște, Eleonora J. Predescu-Mear, M. C. Sari, Șt. Căpășescu,
Reveri, C. Brădețeanu, M. Păculescu, Alin, Marcelina.

MULȚUMIRE

Aducem călduroasele noastre mulțumiri persoanelor mai jos notate, cari au bine-volt a ne trimite costul abonamentului pe anul 1903 după cum urmează :

Pe un an

D-I General Vasiliu Năsturel, Loco
D-șoara Nella Ștefanescu, Craiova
P. S. S. Valerian Chiriță, Sf. M-lie B-resei
Inginer Opran Potârca, Buzău
An. Th. Cheale, farmacist, R.-Vâlcea
G. M. Cosmescu } T.-Magurele
G. Moseu, avocat }
Păun Niculescu, primar } Asarlâc
Mihail Nediu }
Enciu Anghel }
Lt. Mateescu Ion, Bacău
G. Budac, Gârlița
An. G. Hrițcu, Lipnița
V. G. Hrițcu, Dorohoi
Onor. Clubul civil Ovidiu, Loco
" Clubul Comercial, "
" Direcția Hotel Carol I "
D. Oranescu "
Paspăti "
Virgil Andronescu, "
Cociu Gheorghiu, "
Paul Pașa, revisor școlar "
G. Constantinide, farmacist "
V. Vlasi, inginer "
L-t. C. Stănescu, "
L-t. I. Petrescu, "
C. Constantinescu, Ghiuvenlia "
N. Durat, pictor "

Belcie, Canara
C. Iureș, Bailești
Stavru Hristea, Muiflatlar
D-na Epifania Dimirache, T.-Magurele

Pe șase luni

C. Vidrașcu, Carol I
Arghiropol, Asarlâc
A. Trifoescu } T.-Magurele
M. Videscu }
A. Anagnosti
D-șoara Zoe Părvulescu
C. Antonescu
Iorgu Dobrescu } Cuzgun
Ion P. Voiculescu }
Sabaresi, Buzău
G. Popescu, Caranlâc
Vagner Otto, Loco
N. Sari, "
Mihailof, "
Tanănescu "
D-șoara Nafalia Vocaride, învățătoare
V. Ciomofoi
Hr. Georgescu
Livezeanu
Ilie Virgiliu } învățători
Grigorie Popescu }

APEL

Repetăm căldurosul nostru apel tuturor stimaților abonați din comunele Dobrogei, din țara, Sofia și Monastir (Turcia), să bine-voiască a ne înainta costul abonamentului de **6 Lei** cu care ni se va înlesni puțința de a merge înainte, rugându-i să ia în considerație că am terminat trimestrul I-ii și întâmpinăm mari greutăți pentru a face să apară regulat „Ovidiu“.

REDACTIA

Cererile de abonament se plătesc înainte înaintându-se prin mandat poștal **Lei 6** pe adresa :

D-lui **Petru Vulcan**, Constanța.

Numere de probă nu se expediază de cât în schimbul sumei de **50 bani**.

Toți D-nii cari au primit No. 1, neresituindu-l, se consideră ca abonați.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

Director fondator: PETRU VULCAN

„RĂȘBOIUL“

Lupta începuse de mult între ai noștri și inamic și fusese crîncenă, înverșunată, desnădăjduită.

Armata noastră, pedestrimă și cavalerie se luptase vitejește, însă în zadar au fost toate silințele supra-omenesti, căci soarta hotărîse de mult să vede înfrîngerea noastră.

Pe câmpia din marginea orașului se vedeau cadavre rău mutilate, unele stîlcite de copitele cailor, altele de roatele artileriei în trecerea ei.

Se svonise printre bărbații orașului nostru asediat, că inamicul nu va cruța nimic, că va dinamita orașul pe care-l cucerise trecînd peste trupurile celor mai viteji — ce-i resistase ca un did de neînvins... de aceea toate femeile cu pruncii la sîn, cu copilele și bătrînii familiilor, părăsise casele și năvălise în niște vagoane goale de pe linia din marginea urbei, în cari, cu doua zile mai înainte, fusese transportată oastea și munițiunile pe teatrul luptei.

Ne aflam dar cu toții grămădiți, îngheșuiți ca niște sardale în șaesele vagoane.

Acum, deși era întunec, totuși luna rătăcitoare printre niște nourele zdrențuiți, cari nu-i puteau împedica de loc rațele de a încununa cu ele crestele munților și câmpia din fața noastră, ne-a fost îngăduit să vedem prin ferestrele vagoanelor cavaleria noastră fugărită de cea dușmană, care venea împetuoasă pe niște cai sălbatici, deprinși cu necunoscutul, ce sburau prin fața vagoanelor ca nălucile, lăsînd pe urma

lor șgomotul copitelor, un șforăit lung și des repetat și arare-ori vre-un nechedat.

Mulți din cei grămădiți în vagoane păreau amărîți de spaimă și nimeni nu mai răsuffa.

S'ar fi creșut că toate aceste vagoane sunt pustii, că nu există nici o ființă înăuntru.

Totî așteptam să vedem din clipă în clipă orașul în aer și din cînd în cînd ne uitam cu spaimă spre locuințele noastre părăsite.

— Dar dacă vor asvîrli în aer și aceste vagoane uitate aci și-au șoptit mai mulți clătînînd din dinți și inima li-se strînsese în piept ca un burete stors.

Oh, ce momente grozave, D-șeule!

Să-ți vezi floarea țarei tale doborîta la pămînt, întocmai cum se întîmplă unui lan de grâu în plină înflorire să fie distrus de o năpraznică grindină; să știi că întreg avutul tîu a devenit pradă mercenarilor rășboiului, să numeri din ascunzătoare chipurile vrăjmașilor cari fulgeră pe dinaintea-ți fugărint pe ai tîi și să nu fii în stare să lecuești nici o rană, să alini nici o suferință... Mai oribil ca așa ce-va nu-i cu putință.

Dar vai, moment înfricoșător pentru noi — căci iată ce a urmat: armata noastră fugărită căutase adăpost pe după șirul de vagoane unde eram noi.

Inamicul o urmări cu înverșunare, împușcînd în toate părțile. Atunci vedurăm ceva oribil apropiere de căți-va pași: săbiile, strălucind la rațele lunei, se încrucișau, zăngăneau și se înfigeau în pepturi calde spre a le amărî pentru tot-d'auna; o parte din gloanțele carabinelor se isbeau de peretii

vagoanelor, iar o altă pătrundea prin ferestre văjăind pe lângă urechile noastre sau chiar perforând peptul vre-unei fecioare, care căuta să apere cu prețul vieții sale, viața mamei sau a vre-unei gingașe surori mai mică de cât dînsa, formând un fel de zid apărător pentru cei de la spate, ast-fel la intervale, — țipete ascuțite și pe loc întrerupte sguduiau spațiul întunecos din vagoane, ca dovadă că încă unul ne-a părăsit...

Prin ferestre, de unde steteam nemișcați, am putut vedea umbrele ostașilor succedându-se cu înverșunare una după alta și năpustindu-se asupra celui fugărit, care perduse terenul luptei, odata cu speranța isbăndeii.

Dar într'un moment un tunet formidabil determină o sguduitură violentă, în cât ni se păru că vagoanele în cari ne aflam stău gata să sboare pe sus.

Credința noastră a tuturor era ca vom peri ca șoarecii în niște magazii incendiate.

În fine, ne puteam aștepta la orî și ce — războiul fiind în toiul lui.

Momentele de groaza prin care trecea lumea din vagoane, determină spazme la copii, leșinuri la femei și fete.

Și pe când toți pluteam pe aripile negre ale desperării, iată că ușa vagonului nostru fu deschisă cu violență și un cetățean, care isbutise să scape de baioneta inamicului, se strecură aci și grăi cu glasul înabușit:

— „Inimicul a sub-minat partea de nord a orașului; am vădut când un comandant de la geniu a aprins fitilul; nici aci nu cred să fim la adăpostul dezastrului. Închinați-vă copii, să murim cu Hristos în gând... Ia priviți ce lumină scapără într'acolo...!!“

Ne uitaram în partea unde ne arăta cetățeanul.

Dar n'apuca el să termine și un tunet pornit ca din infern sgudui din temelie pământul. Cerul se întunecă. Nu mai ve-

durăm înaintea ochilor de cât niște fașii de lumină roșe, cari se rupeau în numeroase limbi serpuitoare și printre acestea ziduri întregi, pietre rupte din temelie, grindii colosale, acoperișuri mari, ornamenteții formidabile de pe frontespiciile edificiilor, obiecte făcute țandări, vagabondați în spațiu, asvîrlite la distanțe mari de către o forță diabolică nevădută, pentru a recădea prefăcute în pulbere și cenușe.

Nu mințise cetățeanul nostru că partea de nord a orașului va fi prefăcută în cenușe. El ca și mulți alți rămăsese cu ochii încremeniți într'acolo, cu speranța stinsă în inimă.

Armata noastră, care la început cautasă să evite atacul înverșunat al inamicului și simulase retragerea pentru a-și strînge rîndurile, în fața dezastrului vădută păru mînată de o furie nebună, de neînchipuit, și gândul de a-și răzbuna morții, cetatea distrusă, fulgeră prin toate mințile și ura cloți în peptul ei ca o lavă vulcanică ce stă gata să debordeze împetuoasă, să inunde, să ardă în calea ei totul, totul...

Se formă grabnic o falangă, care deveni amenințătoare pentru inamic, ca un balaur din basme.

Se încerca ultima carte — războiul trebuia sfârșit.

Atunci ne-a fost dat să vedem un teatru pe care l'om pomeni și morților.

Vădurăm un val vârtel de pedestrimă, cavalerie și artilerie dând iureș unui împotriva altora. Nu se mai știa cine era amicul, și cine inamicul.

Sabiile, baionetele schinteiau la lumina lunii, gloanțele scăpate din strîmtoarea țavei suerau în spațiu. Când baioneta spinteca vre-un abdomen, se audea un găfăit adînc și trupurile se lungeau ne însuflețite...

Ce oribil spectacol, D-zeule!

E groaznic războiul, când mai cu seama ești martor ocular la o distanță de câți-va metri.

* * *

Cetitorul curios — va întreba, de sigur, când și unde a avut loc acest crâncen războiu despre care istoria a uitat să pomenască, iar eu am omis anul, teritoriul și naționalitatea inamicului.

Eda, noi eram, noi românii, și inamicul cine putea fi altul de cât turcul? Și în care parte a țării s'a desfășurat lupta Domnule Autor?

În **visul meu** de astă-noapte, pe care ți-l'am descris întocmai iubite cetitor.

Dar se poate zice, că acest **că** care constituie persoana mea de astă-zi, să fi constituit o altă personalitate mai simandicoasă de cât mine, acum 2—3 mii de ani, mai știu și eu cât... care personalitate să fi asistat într'adevăr la teatrul luptei, poate că era vre-unul din vitejii falangei care a zdrobit pe inamic; căci nu-mi pot închipui să aibă cine-va în vis intensitatea vizuală și auditivă la un așa grad, în cât vederea în realitate a unui războiu să'l impresioneze mai slab de cât m'a impresionat pe mine războiul crâncen de astă-noapte, descris în toată grozăvia lui cade un martor ocular.

Nu! Un asemenea fenomen trebuie observat din punct de vedere al metempsichosei.

Nu cum-va peste doua-mii de ani eu acesta, care am asistat din apropiere la asaltul redutei Grivița voiți visa pentru a doua-oară pe Valter înfingând tricolorul român în vârful redutei și încheiând bilanțul vieții ca un erou legendar?

Ași fi fericit zeu, ca urmașii noștri să recunoască imediat în descrierea visului meu de atunci, vitejia străbună din timpul când marele Carol I al României, conducea fiii țării, din triumf în triumf pe câmpiile Bulgare.

Constanța, 1 Maiu 1903.

Petru Vulcan

CĂLUGĂRENI

*Călugăreni, loc sfânt! Rechemi
Din moarte viața altor vremi...
Tot câmp: coline, văi, poeni, —
Dar pace-acum, — Călugăreni!*

*Și Neajlovul e liniștit
În mersu-i turbure, colit,
Părënd a nu-și mai aminti
Cât sânge 'n el când-va pluti...*

*Dar cum tresare, sclipitor,
Când mormurul cel mai ușor
Îngână „numele vestit”
Remas aci întipărit:*

*De-atâția secoli curși, în șir,
Simți că, în fie-care fir
Ce s'a uscat și-a renăscut
Îl poartă iarba, ca 'n trecut.*

*Coline, câmp, poeni și văi
Nu uita pe vrăjmașii sei
Ca frunza mulți, dar biruiți,
Și tot ca frunza risipiți...*

*„Fântână”, „Balta lui Sinan”
Temutul mare căpitan,
Vorbesc și astă-zi, — mărturit
Ale invinselor urdit...*

*Și cele „două cruci” vorbesc, —
Dar de curajul românesc, —
Pioase semne pentru noi
Că s'pe morminte de eroi!*

*Călugăreni, loc sfânt, — Săteni
Erau acei viteji oșteni;
Te-au apărât, te-au nemurit:
Din ei ești, vara, înflorit!*

*Călugăreni, loc sfânt! Vibrai
De glasul marelui Mihai;
Prin al său nume, ați rechemi,
Din moarte viața — acelor vremi.*

*Simțim cum trec, pe-a' tale zări,
Viteze tainice suflări,
Ale eroilor oșteni
Pe-al teu cuprins, Călugăreni!*

N. Rădulescu-Niger

EXILATUL

Din alte țări venea acum
Zdrobit de nostalgie,
Adesea-ori ofta pe drum
Ca o să-și vadă al casei fum
Și scumpa lui soție:
Oftând din piept, cânta nfocat
Sărmanul exilat!

Cînd el ajunge la hotar —
Hotarul țării sale
S'a întors spre resaritul clar,
Scoțînd un lung suspin amar,
Suspîn de tristă jale...
Apoi Ingenunchind umil
A plîns ca un copil!

De două-ori pămîntul sfînt
Al patriei iubite
L'a sărutat ca pe-un mormînt
Făr' ca să spue un cuvînt
Din buzele-i pălite,
Iar fruntea albă îi ardea
Căci țara își vedea!

Vedea câmpiile de flori
Și munții cu ninsoare
Cu virfuri nalte-ascunse 'n nori,
Și haina purpurie 'n zori
De aur sclipitoare;
Vedea și rîuri de cristal
Suntînd încet din val!

În preajmă îi murmură duios
De fag pădurea verde,
Ear exilatul, lăcrimos,
Ascultă ciutecul frumos
Ce vine să-i desmerde
Seraeul suflet pustiit
De gînduri cutropit!

Privirile ridică 'n sus
Spre cerul plin de soare —
Se 'nchină palid lui Isus
Căci teafăr iarăși l'a adus
Ca umbră călătoare
Pe-al patriei hotar divin
De-albăștri fluturi plin!

Ani mulți el stete prin streini
Ca pasărea pribegă —
Acolo aștrii cei senini
Surprinsu-l'au cu ochii plini

De jale, noaptea 'ntreaga,
Iar oamenii 'l compătineau
Cînd ziua 'l întîlneau!

Sub cerul cald și arzător
Al Asiei bogate
Versă de lacrimi un isvor
El, cel mai mîndru luptător,
Din masele-apesate,
Cînd a plecat a fost rozaiib
Acum cu părul alb!

Înaltu-i trup e girbovit
De suferinți acum...
El pare un stejar trîsnit,
Un pom frumos abia 'nflorit
Pe care vîntul, bruma
L'au scuturat de-atîtea ori
De albele-i ninsori!

Căci strop cu strop el a bîut
Paharul suferinței,
Luînd virtutea drept un scut
El a luptat ca un perdut
Cu tot focul credinței
Ce l'a da *idea* la viteji
Cînd ea îi prinde 'n mreji!

Dar după luptă, în exil
Trimes a fost și dînsul,
Lasîndu-și mamă și copil
Frumos ca luna lui April,
Dar cu ochii uzi de plînsul
Durerii ce l'a secerat,
Zacînd trei luni în pat!

Ca trandafirul de pe plaiu
Ce grindina mi-l bate,
Cînd tot pămîntul e un raiu
Și cînd zefirii suflă 'n naiu
Prin lunetî imbalsamate
Așa s'a stîns copilul stînd
De jale lacrimînd!

Cînd vestea asta a aflat,
Ca bloc de peatră rece
Rămase bietul exilat
Colo în fundul departat
Unde-a zăcut ani zece,
Și de atunci s'a vestejit
În inimă trîsnit!

De-atuncea sufletu-i volinic
E-o vesteadă grădina
În cari astă-zi mai nimic
Nu înflorește... Nici un pic
De sentiment el n'are
Și moartă lumea-i pare!

Dar totuși, cînd s'a apropiat
De satul cel din vale
Un gînd senin i a fulgerat
În ochiul lui întunecat
De negură și jale
Și fruntea i-s'a descrețit
De-un zîmbet fericit!

Cum ese 'n dealul crucii mari
Șoptește-o rugă sfîntă
Iar brazii negri, seculari,
Și satul alb, și pinii rari
Îl fermecă, 'l încîntă,
Sărmanul solitar!

În deosebi un dangăt trist
De clopote de-aramă
Ce bat, căci mine 'nvie Crist,
Din nou îl face optimist
Și la viață 'l chiamă
Cînd limpede răsună 'n sat:
Christos a înviat!

Martirul exilat acum
Înduioșat suspină,
Și coborînd petrosul drum
El vede 'n luna-al casei fum
Și mîntea-i este plină
De mii și mii de amintiri
Ce-i trec ca năluciri!

Iar cînd ajunge lîngă prag,
Se razimă de poartă
Și bate într'însa c'um tocag
Făcut de-o ramură de fag,
Dar casa pare-a-i moartă,
Căci nu s'aude nici un glas
El sta, ca stîlp, rîmas!

Mai bate iar: odată, trei,
De zece ori, de-o sută:
„Dar n'auziți odată, hei,
„Dormiți? ce faceți? voi femei!...“
O babă-atunci, perdută,
De la fereastră s'a uitat
La bietul exilat!

Și-i zice 'nceț: „Tu cine ești.
„Ce cauți pe la mine?...
„De unde vii, cum te numești?
„Vrei să-ți deschid, să te odinești?
„E loc și pentru tine,
„Căci toți ai mei m'au părăsit,
Nevasta mi-a murit!“

„Murit! E moartă dar și ea!“
Suspină călătorul...
Se rupe-atunci din cer o stea,
Căci mort acum și el cădea.
Trăsnindu-l jalea, dorul!

Iar mama lui cînd i-a deschis:
Hai, vino 'ncoa, i-a zis!

Zicînd așa, ridică 'n sus
Un muc de luminare,
Și ochelarii ei și-a pus —
De el aproape cînd s'a dus
Ea țipa 'n hohot mare
Recunoscînd pe fiul ei
Mai rece ca un stei!

Se sbate, plînge, cade jos
Și pîrul alb și-l scoate.

Dar toate sunt fără folos
Căci mort e *Fătul ei Frumos*
Și în deșert sunt toate:
Vecinii cînd au alergat
Betrîna-a leșinat!

Iar clopotele 'n limba lor
Plîngeau pe la biserică,
Plîngeau cu glas tînguitor...
Cînd Crist învie alții mor
Și 'n van ai vrea să ferici
Un vis, un gînd, un palid dor
Cînd omu-i muritor!

Nuși Talliu

LEGEA NOUĂ

NOVELA

(Urmare și fine)

Pe tot timpul mesei, se vorbea cît se vorbea de una și de alta și iar se ajungea la farsa ce avea să se joace... Curiozitatea și-o ațâtau mai cu seamă cucoanele și în deșert căutați să smulgă Doctorului vre un amănunt.

Se știa că Bârsan era să vie gătit mire. Dar cine avea să fie mireasă? Să învoise Tîncea la renghiul acesta, ca mai pe urmă să aibă cu ce rîde de bietul Bârsan?

— Nu'i așa, Doctore, că da? întrebă bătrînoara pe verișorul. Și'n adevăr că ar avea haz... Pe urmă nici nu s'ar putea să fie de cît Tîncea.

Doctorul îi răspunse, rîzînd:

— Știi pentru care patimă n'are Medicina medicamentul, verișoară Froso?

— Pentru care, vere?

— Pentru curiositate...

— Cum îți place să mă tot cărați!...

— Înțeleg Bârsan să te cărae verișoară...

— Ia dă-mi pace!... Par'că n'ai ști ce înseamnă a cărați...

— A face „câr! „, ca cioara...

— Ba însemnează franțuzescul dv: „a faduna“... Așa se zice pe la noi în Moldova... și ni-i bine...

— Mă iartă verișoară, uitasem că în Moldova și oamenii cărae...

— Uf! ești de nesuferit...

— Ei, pace vouă, zise Dimache și se ridică de închină în sănătatea mesenilor...

Erea semnalul ridicărei de la masă.

Peste tîndă era salonul, cu adevărat țărănesc, de la mobila de lemn vopsit cenușiu și îmbrăcată cu tort de casă, pînă la cel mai mic lucru care înfățișa ceva eșit din mîna mesteșugarului țeran. Nu era nimic de artă, dar era binișor făcut și orînduirea tuturor alcătuiă un tot plăcut la vedere.

În policandru de lemn, în o mulțime de sfeșnice ardeau luminări pe mese și pe corlate, așa ca să fie lumină mare.

Din salon, se da într'o încăpere mai mică, pentru musafiri, — pregătită chip pentru miri.

După ce intrară în salon, Doctorul se furișă afară și trecu în altă odă în care, pe un scaun, sta mireasa, însovită așa de tare că nu i se putea deosebi fața.

— Să te ții bine, auzi tu, nu care cumva să te dai de gol?

— Lasă, boerule, răspunse un glas subțirătec.

— Ții minte ce te-am învețat?

— Doar am două dramuri de minte, boerule.

— Am să trimit pe cuconita Lina și pe cuconita Froso să te ia... de te-or întreba cine ești, n'ai uitat cum să le răspunzi?

— Cum să uit. Sînt doar Tîncea lui Toma...

— Așa... acuma, ai să mai aștepți puțin.

— Bine boerule...

Doctorul trecu pe prispă : acolo, Bârsan, întovărășit de vr'o trei flăcăi, ce i-i alesese doctorul, nu mai putea de neastâmpăr.

| A venit, Tinca, nașule ? se grăbi să'l întrebe.

— A venit, a venit, hoțule ce ești ! o să-ți vezi, la urma urmei, visul cu ochii. Hai înlăuntru că e gata...

— Aoileo, nășicile, par'că mi se tae picioarele de la genunchi !

Doctorul intră înainte și vesti :

— Mirele, boeri dumneavoastră... Apoi îl luă de mână.

Bârsan începu a călca lângă doctor, tanțoș nevoe mare : se îmbrăcase cu cămașe înflorată din arniciu roș cu negru și pe deasupra trăsese un cojocel alb subțire, înflorat și el ; se încinsese cu bete roșii cu ciucuri ; se încălțase cu botine cu tocuri nalte potcovite și bătute cu cue ; își pusese niște itari albi ca laptele, cu șiret negru. Li ședea bine și ai fi jurat că nu era din neamul arămiilor.

Toți începură să se dea pe lângă el și să'i spue o vorbă două de măgulire, că bietul Bârsan se umfla în foale de nu'l mai ținea locul.

În timpul acesta Doctorul așezase o masă în mijlocu salonului, pusese două sfeșnice cu lumînări de spermantetă, desfăcuse niște coale de hârtie scrise, așezase cele trebuincioase pentru scris și o carte cu scoarțe vechi, care aducea să fie bisericească.

Pe urmă șopti câteva vorbe celor două verișoare, Lina și Frosa, iar acestea eșiră într-o câțva emoționate, căci își dădeau seama că farsa se începea bine întocmită cu aparența de adevăr și realitate.

Bârsan, se umflă cât se umflă în pene, dar apoi prinse a căuta spre ușe : îi ardea să vadă pe Tinca mai de grabă ivindu-se.

Ochii i se pironeau la masa din mijloc și par'că l' lua cu fiori... Lumînări, hârtii, călimări, carte... Era alt-fel de cât la cei

lalți din sat, cari se cununău, dar era să fie și la el cununie... Vorba era că avea să fie Tinca, a lui, de acuma : asta îl ungea la inimă și-i da îndemn să topăiască de bucurie.

Ușa se deschise : ține'l, doamne sfinte ! Eacă mireasa, între cele două domnișoare.

Imbrăcată cu rochie lila, cu volane pembé, cu cămașe de borangic numai flori de arniciu și fluturi, c'o salbă de mărgele roșii, galbene și albastre, pe trei șiruri înaintă cu capul în jos...

Însovonită era, ba încă prea însovonită, dar se vedea că era rușinoasă foc...

Bârsan se făcu roșu ca racul. Inima l' îmboldi să se repeadă la ea, — dar Doctorul îl apucă de braț.

— Nu se cade... mă Bârsane...

— Da la ce s'a îmbrobodit așa, nașule..?

— Ii e rușine, mă, ce vrei !

— Păcat, nașule...

— Da de ce păcat, mă fine ?

— Apoi dacă nu'i vezi ochișorii, apoi dacă nu'i vezi fețișoara...

— Ei, las'că tot ai să i le vezi...

— Doar așa, nașule...

Doctorul lăsă pe mire și se duse de apucă pe mireasă, de o mână.

— Hai, fino, și, lasă, nu mai fi așa de rușinoasă...

Ii rândui unul lângă altul, în timp ce musafirii, cu veselia pe fațe, se strânseseră în fața lor ; apoi luă în mână cartea.

— Să luăm aminte... începu Doctorul.

— Doamne miluește... zise unul din tineri ce se închipuise ca dascăl.

— Doamne a toate ziditorule, tu, în marea ta bunătate pe care o reversi asupra lumei în toate felurile, datu-ne-ai o lege nouă după care să facem legări și deslegări în viață... Tu, dar, Doamne Dumnezeule, învoește ca robul tău Dima să se însoțească cu roaba ta Tinca și trup și suflet să fie împreună, iar oamenii pre dânsii să nu'i despartă, — că tu ești Dumnezeul luminilor și a ta este puterea și mărirea, acum și pururea și în veci vecilor, amin...

Cei de față abia își dominau risul, văzând chipul serios al Doctorului, și tonul bisericesc cu care zicea improvizarea lui, iar pe de altă parte nutra mirelui, minunat potrivită serviciului ce se făptuia.

În hazul ce făceau pe tăcute, străbătea însă nedumerirea: era Tinca ori altă femeie?

Doctorul puse cartea pe masă și le schimbă inelele apoi le împreună mâinile.

Bârsan, 'i-o strinse pe furis, cu tărie, și se mai roși la chip. Era cunoscut pe jumătate.

După ce le mai citi câte-va rânduri din carte, le puse pe frunte două cunune de frunze de nuc și făcură încunjurul mesei împreună cu D-ra și D-nul Pătrariu cari aveau rolul de nași, fără înmînări în mână, tot ca după legea cea nouă.

Apoi, le dadu să bea dintr'unul și același pahar, vin, și le zise:

— Iscăliți acum coala, în hârtiile astea, ca precum să se știe că v'ați văzut, v'ați plăcut și v'ați luat...

— Iscălim, nașule, răspuse Bârsan, voim, dar cum să iscălim când carte nu știm?

— Atunci va iscălesc eu și voi să trageți cu degetul...

— Așa mai merge...

Și trase, Bârsan, coala, cu inima de'i trosni degetul; trase mireasa și nașul le rosti apoi:

— S'a isprăvit acuma. Să trăiți fețiți mei și noroc să vă dea Dumnezeu... Și, vezi, fine, să nu rămâi fără nevastă...

— Da cum naiba nașule, să rămâi fără nevastă? Știu eu să 'mi-o păzesc, habar de grija n'ai...

— Vezi-că după legea asta nouă, fine, dacă nevasta nu va voi să mai trăiască cu bărbatul, n'are de cât să ea și să rupă hârtiile astea, și s'a desfacut căsătoria. Nu mai este nevoie de Tribunale și de avocați de înfățișeri și de timp pierdut cu lunile.

— Aoleo! strigă Bârsan. Adă-le 'ncoa, nașule și nu'ți fie teamă că o să le găsească Tinca, ori adecă, ori alt care-va...

Bârsan le vâră în sân, apoi se plecă la Tinca.

— Să sărutăm mâna nașilor, Tinco...

— Să sărutăm...

Sarutară, primară firitiselii de la toți, adunară câți-va lei și apoi, după poftirea boerilor de gazdă, se cinstiră cu vișinadă ciocnind cu musafirii.

Ușile se făcură în lături și taraful de lautară începu a cânta în tindă.

Doi, câte doi, trei câte trei, unii trecând de la alții, musafirii începură a râde în libertate.

Verișoara Frosa, bătrâioara, se apropie de Doctor:

— Bravo, Doctore, bun popă fuseși; bine plănuite lucrurile pânăci, dar deslegarea?

— Ai puțină răbdare, ce Dumnezeu. oare tot așa, vei fi pentru deslegare, și când te vei mărita?..

Verișoara Frosa bine voi să pue ochii în pământ, să se roșească tocmai ca un ou de pasce și să răspundă cu jumătate de glas:

— Eu n'am să mă mărit nici o dată... D-v. barbații sânteiți buni de glune, nu să țineți casă... cu seriozitate...

— Zău... și de unde știi d-ta, verișoară, asemenea lucru, cu atâta siguranță?

Verișoara făcu stânga împrejur, înabuși un oftat adânc și se depărtă.

După vr'o jumătate oră de șoapte, la care mireasa răspundea cu câte un „da“ ori cu câte un răs scurt, mirele se ridică.

— Apoi, cu sănătate boeri dumneavoastră și vă fie chefel cu bine...

— Ce? așa de grabă, Bârsane? zise doctorul. Stai să horim cu toții și după aceea, precum e obiceiul din moși strămoși, am să vă petrec până la cuibu vostru, eu, care v'am cunoscut.

— Nu la casa lor, nepoate, zise dmnul Dimache, ca să le arăt deosebită cinste, fiind-că s'au cunoscut în casa mea, le-am pregătit odae de nuntă aici, la mine...

— Auziți, finilor? Bravo, unchiule... îți mulțumesc eu pentru finii mei.

— Și afară de asta trebuie să mai bem și să mai luăm câte-ceva în gură...

Lui Bârsan nu'i cam fu la îndemână cinstea boerului, dar n'avu încotro.

Horiră, priviră cum dăntăluiră cei-l-alți de-ale lor de pe la oraș, apoi trecură cu toții, într'un târziu, în sala de mâncare și se puseră pe chef.

— Mănâncă Tinceo și tu, că nu mai mănânci tu așa bunătați...

— Nu vreau, 'mi-e rușine...

— Ptiu! rușine la masă boerească!..

— Dar eu? strigă Bârsan ridicându-se și el.

— Tu stai locului, până te-oi duce eu...

— Eaca stau, naș-popo...

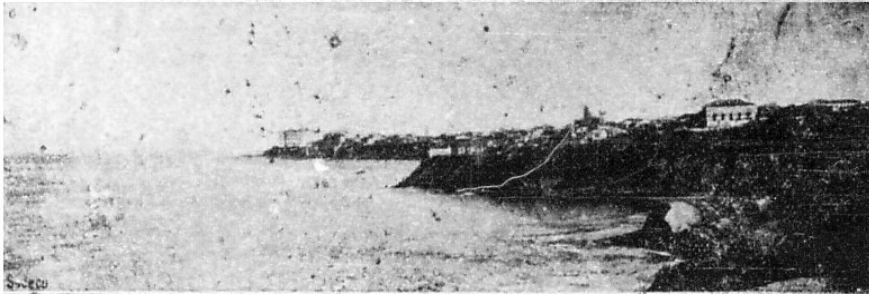
— Adă hârțiile alea, Bârsane, c'am uitat să le pufu pecetea...

— Aoileo, da să nu le perzi, nașule, că se face prăpăd...

— N'ai grijă... și apoi, în noaptea nunței hârțiile trebuie să stea sub pernă, că așa scrie la lege...

— Bine, nașule, că *ha-ca-na lege* mai este și asta!..

D-a Pătrariu eși cu mireasa și doctorul le urmă.

Partea de Nord-Est a Constanței. — Vedere de pe Mare.

Și mânca el, și bea de nu știa unde are atâta loc.

— Tinceo, ia-ți sovonu ăsta, fă, să-ți vadă ochii și sprâncenele, și boerii cari nu's d'aci... zise Bârsan, cu limba cam legată.

— Nu vreau, și'i dădu pe sub masă un ghiont îndesațel.

— Eaca, n'or vedea, dacă nu vrei, și pace bună!..

Și se ridică, pe clătinate, cu paharul în mână:

— Să trăiți, boerilor, să trăești nași-popo că popă fuseși azi, mânca-ți-ași ochii!..

Ciocni cu care putu, apoi doctorul se ridică de la masă.

— Doamnă Pătrariu, fiți bună vă rog și duceți pe mireasă în odăea ei, că mirii, așa e obiceiul, se retrag mai de timpriu și nuntașii chefuesc până la ziua albă.

Femeile începură a șopti între ele, bărbații schimbau priviri ciudate...

În fine, doamna Pătrariu se întoarse râzând c'o poftă neasămănată...

— Ah! dac'ați ști... strigă ea...

— Ei, ce este, ce este?.. întrebă femeile...

Doctorul îi făcu semn să tacă.

Ea se așeză la locu-i, rizînd, și rizînd, de început a i se roti lacrimi în ochi...

— Ei, haide fine, îl îmbiă doctorul pe Bârsan.

— Hai, nașule, că mi-i pestecap...

Se ridică și se împletici; ochii îi erau împăeinați de băutura.

După ce eșiră se făcu un moment tăcere, apoi curseră întrebările din toată gurile.

— Stați să se întoarcă doctorul, răspunse D-na Pătrariu și se porni iar pe răs...

Trecură câte-va momente, în care curiozitatea tuturor, ațâțată de risul D-nei-Pătrariu, ajunsese la culme, în o tăcere adâncă :

Se auziră pașii doctorului, ochii tuturor se ațintiră la ușe.

Doctorul se ivi.

— Ei, ce este ? întrebare într'un glas.

— Ce să fie ? Mireasa lui Bârsan este un băețandru din sat...

Fu un moment tăcere, ochii tuturor se priviră, apoi, un puternic hohot de răs izbucni... de se cutremura odaea.

Lăutarii, socotind că e culmea chefului începură a cânta de veselie.

De-odată se auzi glasul.

— Aoileo ! Nașule !.. Nașule !..

Și, împleticindu-se, intră ca o furtună, fără cojocel și cu betele atârând.

— Nașule... a fugit Tinea... a luat hârtiile... Am rămas tot flacău... Aoileo !.. Aoileo !..

Și se trânti lângă ușe plângând cu hohot.

Risul tuturor nu mai cunoscă hotar, așa că bietul Bârsan se desmeteci puțin, și începu a căuta cu ochii holbați la mesenii cari se strâmbau de răs...

Doctorul îl ridică.

— Da cum a fost, mă Bârsane ?

— Eaca, cum să fie, nașule... că de grabă 'mi-ai fost naș și acuma când am intrat în odae, Tinea își luase sovonu... și a și sbughiat pe o altă ușe... Eu dau să fug după ea... încuiase ușa pe dincolo. Caut repede sub perine... la hârtiile de unde nu'i... Aoileo, nașule, fi-ți-ar a naiba legea a nouă, că tot mai bună era a veche !..

Alt hohot de răs răsună...

Bârsan câtă la toți o clipă.

— Rîdeți, boerilor, că nu știți ce e dragostea... Că pe mine uite m'a fript la măruntae...

— Lasă, fine Dima, că vă împac eu... de unde știi că Tinea nu s'a dus acasă la tine... Ia vino coala de bea cu noi, și...

— Da de unde 'mi arde mie de beutară,

ce stai de vorbești, nașule... Ptiu ! badjocura naibei, nici însurat, nici flacău curat !..

Și, bietul Bârsan, o sbughii pe ușa, apoi se duse acasă apucând pe liniile pustii ale satului, clatinându-se când pe dreapta când pe stînga.

A doua zi aflară că Bârsan făcuse tăra-boiu la casa Tinchi și că vecinii îl goniseră cu mare greutate.

Tocmai pe seară, când să plece, doctorul îl întâlni tot așa de prăpădit la față tot așa de greu la umblet.

— Ei, 'ți-a trecut, Bârsane ?

— 'Mi-a trecut el, de trecut, de însurătoare, nașule, răspuse Bârsan cu mahnire, dar nu 'mi-a trecut că de ce m'a luat daea 'i-a fost să mă lase !

Rădulescu-Niger

GEORGE PALLADE

Zilele aceste, pe neașteptate, un doliu a ceruit întreaga țară prin moartea prematură a unuia din fiii săi cei mai destoinici, a fostului Ministru de Finanțe *George Pallade*.

Suflet bun și mare, inteligență vie, cinstite personificată, iubitor și apărător al neamului său, Pallade moare plâns și regretat de toți aceia cari cugetă și simt românește.

Nu știm, împrejurările morții sale tragice, ori inima aceasta de Român mare, sunt motivele care ne fac să ni se stingă inima de durere, să picure din ochii noștri lacrimi sincere pe sicriul lui Pallade.

E un caz rar, ca un bărbat politic să lase regrete unanime, nu numai în rîndurile amicilor săi politici, și a adversarilor săi, ci chiar dincolo de cercul cunoștințelor.

Noi n'am cunoscut personal pe regretatul Pallade, dar, lasând curs liber lacrimilor, plângem pe unul din fiii iubiți și prețioși ai patriei noastre, a căruia memorie va rămâne eternă.

Dumnezeu să-i așeze sufletul în rîndurile celor drepti !

Revista „OVIDIU“

D O R

Fuđi laia di cãrvane
 S' duse gionile tru xeane,
 Trãş tu ponda xinitie;
 Nici s' toarnã, nici mĩ scrie.
 Maş un pulliũ tu loc di carte
 Mi pitreace di diparte;
 Şade puilu 'nsus pri pom
 Şi-aşi mĩ greaşte sbor di om:
 — Nveastă bunã, nveastă vrutã,
 Costa mĩ me-are pitricutã,
 Mĩ-deade multã dimãndare
 S' aduc dulce graiũ di vream,
 Lu-arde dor tra s' vin' aŝia
 Ma nu 'l lasã xinitia,
 Lĩ-aste arãu şi-l curmã jalea,
 Cã lĩ-u dipãrtoasã calea;
 Dipãrtoasã, multu greauã,
 Nãmisa sint munŝi cu neauã;
 Bat furtunĩ di vint aduşi
 Ş' vin ariurli dipusi,
 Şi tu trapuri şi tu vãluri
 Şi tu incruŝisati cãluri
 Sta di-aşteaptã-armãtulame
 Di-Arbineşi şi di furame
 Şi cãŝi vin di xinitie
 Lã lia bunã ş' cãtãndie!

George Murnu

D O R

Sa dus biata caravanã
 Şi voinicul prin strãini
 Pãnã 'n neagra strãinãtate;
 Nici nu vine, nici nu-mĩ scrie.
 Doar o pasãre (in loc de scrisore)
 Imĩ trimite de departe;
 Pãsãrica stã pe pom
 Si-mĩ grãeşte, graiũ de om:
 — Soŝioarã mult iubitã
 Costa m'a trimis la tine
 Cu o rugã foarte mare:
 Sã-ŝi aduc graiũ de iubire.
 L'arde dorul sã vinã aicea
 Dar nu-l lasã strãinãtatea;
 'I-e reũ şi-l curmã jalea
 Cã 'i-e depãrtatã calea;
 Mult departe-ĩ calea grea
 La mijloc sunt munŝi cu nea;
 Bat furtunĩ de vint aduse
 Şi vin riurile depuse
 Si in albũ şi in vãĩ
 Si la incruŝisate cãĩ
 Staũ de-aşteaptã inarmaŝi
 Arnãuŝi şi haiducime
 Si cãŝi vin de prin strãini
 Le iaũ viaŝa şi averea.

P. Vulcan

„Din valurile vieŝei“

(Nuvele de Rãdulescu-Niger)
 Recensie

Cãnd împrejurãrile ne vor permite de a ilustra pe „Ovidiu“ cu portretul acestuĩ distins scriitor, vom vorbi pe larg cum şi cãt a muncit Niger pe ogorul literaturẽi romãne semãnãnd in fie-care an cãte o operã şi imbogãŝind-o cu lucrãri trainice, şi neperi-

toare, cum n'am putut constata la un al doile scriitor romãn.

Pe cãnd mulŝi alŝi, abia dãnd semn de viaŝã, se potolesc cu prima lucrare datã a luminã, Niger e un isvor fecund de luminã, de cãlãurã, un povestitor abil, plin de interes de la in-ceput pãnã la fine şi in toate scrierile sale vezi o ŝintã: iubirea de neam ŝinta spre perfecŝionarea vieŝei in familie, şi in societate.

Societatea e vastul său laborator unde el meșterul mănuiitor al condeului, chirurgul abil caută să purifice atmosfera de miasme, să vindece numeroasele plăgi sociale.

E stăpîn desăvârșit al gamei sentimentelor omenești: în bucurie ca și în întristare, în amor ca și în ură, în speranță și disperare, în groază, curaj, virtute, Niger are forța marilor psihologi de a ne mișca, cele mai întime fibre ale sufletului nostru și după ce ai citit o lucrare a sa, fără voie ești stăpânit de admirățiune care crește pentru autor cu cât judeci în tine cauzalitatea efectelor.

Ideile aceste mi le-a sugerat ultima lucrare „*Din Valurile Vieții*“

O analiză amănunțită a fie-cărei nuvele în parte, mă-e cu peputință să o fac într'un cadru atât de restrâns cât mă poate permite o pagină a revistei „Ovidiu“

În prima nuvelă „*Portretul*“ ce minunat e redat tipul dragostei de mamă! câtă ingeniositate, cât curaj sublim pe D-na Raisanne de a înfrunta totul spre a asigura liniștea și fericirea fiicei sale, când află din gura tînărului Demir Ursulesco că portretul din album e chiar tatăl lui (vitreg fără să o știe el), cum combină ea lucrurile, cum îl hotărăște pe tînăr să renunțe la amorul lui lumesc, și cum îl îmbărbătează să nu-și schimbe brusc atitudinea față de D-șora Margareta care nu bănuie nimic ce se petrece împrejurul ei în urma scenei cu portretul. Până la fericitul desnodământ e o tremurare de suflet atât pentru eroii situațiunei cât și pentru cititor, care stabilește cu ușurință concluzia: că iată ce dramă înfricoșată poate da naștere o aventură nehibzuită a unui om în tîneretea sa, cum a fost tatăl vitreg al tînărului Ursulesco,

care a dat așa iute uitărei pe D-na Raisanne lăsând-o cu o copilă în părăsire.

În Doamna Cucurigescu (nuvela a doua) am văzut tipul soacrei teribile care moare la urma urmei de dambă spre fericirea înșurăteilor cari se despart din pricina ei, și-i poartă pe la tribunale. Soacra aceasta a întrecut pe Xantipa lui Socrate pe care o imitează întocmai în ce priveștelăturile.

Când moare respirăm și noi mai ușor împreună cu noii căsătoriti cari era să-și ia lumea în cap.

În nuvela „*După Despărțire*“ autorul ne învață ce putem păți când ne luăm după gura lumei, când nu opunem bărfelilor ei de tot soiul dragostea și credința reciprocă în domeniul conjugal.

Ast-fel, tînăra soție al lui Titu Sernea tărîtă de curentul geloziei nu mai e stăpână pe sine și în urma unor scene care îți sburlesc părul, divorțul e limanul mântuirii, cum însă sentimentul iubirei e mai puternic de cât gelozia, după deliberări și condițiuni, sunt hotărâți și unul și altul să trăiască în ciuda lumei și necununați, și ast-fel după o sbuciumare care sta gata să le albească părul, dânsa constatând că el a iubit-o și că nici odată n'a înșelat-o, se unește, cam târziu i-a venit mintea la cap femeii, dar în fine de aci încolo retrăgându-se la o moșie trăiesc fericiți.

O femeilor geloase, vă sfătuesc să dați mult și să citiți această nuvelă și să fiți sigure că veți câștiga mult nemăsurat de mult în viața voastră conjugală.

„*Lica*“ pisoiul e o poemă plină de farmec în care se ogîndește perfect iubirea dintre om și un animal domestic care ia parte ca și un om înțelept la durerile și bucuriile noastre.

Bietul Lica, parcă-l ved cum se înalță în două picioare, cum cată cu ochii lăcrămații ajutor la stăpânul său și cum moare, victima unei femei stricate ce se detea drept contesă.

Dar dacă nu era Lica, de unde era să o cunoaștem noi că e o cocotă de mahala...

Asupra „Băcanului“ nuvela cea mai mare unde să zugrăvește iubirea femeii măritate după primul ei ideal pe care și-l ia de bărbat după lungi chinuri sufletești, ași avea mult de spus, dar lipsindu-mi spațiul, mă opresc aci, atrăgând atenția cetitorilor lui „Ovidiu“, că cine dorește să-și facă idee de ce însemnează adevărata nuvelă în literatura noastră, să-și procure volumul „Din valurile vieții“ de Niger.

O! nuvela e atât de scumpă și rară în literatura română în cât merită ori ce sacrificiū.

PETRU VULCAN

AMON

De treci o mare veche dai peste alt pământ.
Spre oasa de nisipuri te chiamă parc' un demon.
Un deū străbun și mare cu numele de Amon
Aciia, în pustie, și-avea el templu-i sfânt.

Ce-a fost odată, 'n vremuri, sub ruine și nisip...
Înalte obliște cu scrisuri fără număr.
Purta pământu-atuncia pe-al lui puternic umăr
Un deū lumine vie la minte și la chip.

Prin temple strălucite, preoții cei străvechi
Slăveau pe Amon, deul, prin cânturi nesfârșite
Și-a lor mărețe gândiri din cânturi zămislite,
Smulgeau din cer dulei innuri, șoptite în urechi.

De mult perit-a Deul... fu dus dupe pământ;
Simunul arde locu-i, perit-au flori deești.
Secat-au rîuri limpezi, rămase prin povești...
Rămase și nisipul bătut în veci de vânt.

S'a dus cu toată ceata de preoți și de magi,
Lăsând pustiu în urmă i, loc vecinic și uitre.

A noastră minte scurtă nu știe a lui cărare:
S'a dus în alte sfere; pe semne, lui mai dragi.

Căci e-o chemare 'n fire, un punct nedefinit,
Să calci o sfântă lege, să uiți o 'ntreagă lume;
Ce 'ntemple și colibe mult adora un nume,
Să-și uite oare... Deii locașul lor iubit?

1 Martie 1903.

Petre Danilescu

Mișcarea Literară și Artistică

„Revista Idealistă“ din articolul „mișcarea literară“ pe care l'am publicat în numărul trecut și unde se vedea puzderia acea de reviste apărute și dispărute în floarea vârstei, din cauza... să lăsăm cauzele pentru altă-dată; cetitorul și-a putut forma o idee despre literatura noastră beletristică cum e ea de încurajată și susținută de public în cât sumetul celor 70 de clopote cari iaū vestit o eră nouă de înălțare sufletească, pare că nici nu s'a simțit de acest public căruia i-a fost tot atât de indiferent nașterea saū moartea a 70 de organe beletristice în timp de 7 ani numai.

Nu vrem să zicem că toți acei ce s'aū apucat să tragă clopotele (literare) erau și pregătiți să officieze în templul sfânt artei, dar printre ei erau și aleși, talente, cari credeam că vor schimba fața lucrurilor, căci pe lângă talent, ei aū mai riscat și capitaluri pentru a croi o nouă eră.

N'aū isbutit însă. Cauza?

O vom discuta altă-dată. Acum vrem să ne fixăm atenția asupra „Revistei Idealiste“ care singură întrece toate repozatele, ori mai bine zis toate la un loc n'ar putea să facă o „Revista Idealistă“.

Vedeți, în inima acestui popor român zae forțe ascunse căci iată cum, când eram să disperăm, Revista Idea-

listă vine să ne demonstreze forța de vitalitate a românului.

Este quintesența gândirei și simțirei noastre, este cea mai mare publicațiune românească care ne reprezintă cu destoinicie străinătăței.

Cele 3 tomuri apărute îmbrățișază întreaga noastră mușcare intelectuală: știința, literile, politica, economia, arta nicăiri n'au fost mai bine reprezentate ca în paginile acestei reviste. Noi ne mândrim cu ea și nu putem de cât să aducem omagiul nostru de admirațiune directorului și primului ei redactor d-nii M. G. Holbau și Vașchide atrăgând tot de-odată atenția tuturor românilor de pretutindenă asupra acestei comori neprețuite care se întitulează „*Revista Idealistă*”.

Poporul român să facă să trăiască această comoară.

* *

„**Maniacii condeiiului**” e titlul unei broșuri de critică literară, datorită penei talentatului scriitor d-l Sofronie Ivanovici, un vrednic continuator al d-lui Urechia (fiul) în a le satirei mușcatoare.

D-l Sofronie Ivanovici studiază producțiunea poetică a d-lui St. O. Iosif și cu talent scoate în relief cu citate din versurile d-lui Iosif, slabiciunea și ratacirea poetului dupa rime.

Cităm și noi o strofă, ca să vedem minunea:

„Patru daoage își alege,
„Le întocmește, le înclăiaza;
„*Fier* cu resunet *mandru* (!)
„Ast-fel își intruchipează”.

Despre care strofă d-l Ivanovici zice: Banuim până astăzi că daoagele se întrebuintează numai la buți, nu ne trecea prin gând însă că din daoage s'ar putea fabrica fluere!

Pe bunică-sa poetul o aseamănă cu Dumineca prea sfântă (!) La el cenușea e

obosită, berbecela e cu barba, padurea e ca un palat pustiu cu geamuri sparte.

Felicităm pe d-l Ivanovici pentru munca ce desfășură în interesul purificării ogorului literar de ciulină și burueni, dar îi atragem atenția ca în viitoarele d-sale studii să fie cu desăvârșire obiectiv — fără să-i mai pese de ceva zice poetul x. y—z. sau a pomeni unde-va de om, căci noi n'avem nimic cu individul, ci cu manifestarea sufletului său.

„**Pentru Cruce**” povestire creștină din primele vremuri ale religiei lui Iisus, de d-l *Caion*.

Icoana unor vremuri apuse e redată în culori vii, stilul povestirei e limpede și curgător. Volumul conține 94 de pagini și se presintă minunat ca execuțiune artistică.

Cetitorii noștri vor găsi pagini interesante în această lucrare a d-lui *Caion* și îndemnăm să și o procure.

„**Di-t bana Aromânului**” (poezii) „tru graiul a nostru” de Nicolae C. Velo, cu o prefață de amicul nostru Nuși Tulliu.

Broșura aceasta de versuri în dialectul macedo-român merita toată atențiunea. — De alt-fel Tulliu poetul nostru, atesta cu tot entuziasmul său în prefața talentul d-lui Velo care a scris o carte de versuri armânești — pline de farmec, pe care noi cei de origine de acolo îl simțim. — E un început demn de lauda și avem speranța că d-l Velo nu se va opri aci.

„**Cura de apă**” comedie de d-l Atanasie Papaiani, foarte serioasă, căci nu-i un subiect care să te facă să rizi; nu găsim nici tipuri, nici caractere, ci pur și simplu d-l Papaiani face apologia curei lui Kneip și o străjnică reclama unui d-n Iorgulescu de la Craiova care vindeca oamenii prin apă. Era mai nimerit, dacă scria un tratat despre așa ceva.

Comedia are și ea rostul ei. Dar noi respectăm munca și ne facem datoria a o anunța cetitorilor ca o curiositate literară.

* *

Conferință. — Duminecă 7 Iunie orele 4 p. m. va avea loc conferința d-lui G. Moisiu tratând în mod resumativ despre artele plastice ale popoarelor din antichitate, începând cu primele încercări artistice ale omului, descriind apoi, artele egiptenilor, asirienilor, persilor, grecilor, românilor cu priviri generale asupra renașterii italiene și în fine asupra artelor la noi.

*
**

Arte. — Zilele trecute am vizitat galeria de tablouri în pictură executate de d-nul C. Dimescu.

În primul ordin am admirat o pânză admirabilă, reprezentând calugarul în rugăciune — e miez de noapte — norii cenușii vagabondează pe cer — el se roaga. S'ar putea vorbi mult asupra acestei opere minunate, dar mă atrage într'un colț „țiganca“ cu pipa în gura, cu trei cărți de joc în mână ghicind norocul. E sugestiv acest tablou ca și neamțul care își aprinde trabucul. Dar acolo unde am admirat talentul pictorului nostru a fost pânza aceea care represintă pe mama-sa. În trasurile iubitei mame, artistul a imprimat toată dragostea lui, tot entuziasmul și căldura sa.

Și am mai admirat „visul păstorului“ de-asupra caruia o zină nuda încongiurată de îngeri vine sa-l deștepte.

Fondul tabloului e sombru și impunător.

Marturisesc sincer ca operile d-lui Dimescu mi-au făcut impresia ce mi-au lasat-o operile maestrilor noștri de câte ori am avut fericita ocazie sa vizitez expozițiile artiștilor în viața la Ateneu. P. V.

Emil Arbore

— O pagină dintr'un roman —

— „De, mamă eă cred că tot mai nimerit ar fi fost de-ai fi rămas aci. Ai tēi, de nu te-ar ajuta, dar străinii? —

— Știi maică — dar, ce pot face — sunt nevoit să plec. Și apoi nu te întrista atâta. Doi ani! Ce sunt doi ani? Ca două zile. Ne vom întâlni odată, mai liniștiți și mai fericiți.

— De maică, cum vrei. Și acum noroc și Maica Domnului să te aibă în paza ei. Vezi îngrijește-te nu te lăsa...“

De dialogul acesta schimbat pe peronul gării Turnenilor între el și mama lui, Emil Arbore își aminti, când suit în vagonul de clasa III-a, trenul deja în mers, zarea lărgită în urma lui, orașul abia zărindu-se cu turlile bisericilor clipind sub razele unui amurg de Octombrie.

Lacrămile făceau o perdea de cristal pe ochii lui triști. Durerea mamei sale îi păru mai vie pe ce terenul se ducea mai departe, pe ce locurile veneau mai necunoscute. Iar durerea lui însa-și creștea cu fie-care pas al locomotivei.

Fire aprinsă și revoltată, inimă blândă și iertătoare însă, naivă și chiar copilăroasă, Emil Arbore suferise într-o lume orânduită și calmă, rea și nemiloasă. Înțeleaptă și îmbătrânită. Impărățiile noi ce trebuia să le treacă oare nu vor fi aidomă țării sale? Nu va găsi și aiurea pe aceiași Semi-zei ai înțelepciunii, pe trușii gospodari ai ordinei... Nu vor veni și Acolo în spre el noianuri de suferințe. Nu va fi nevoit și în lumile noi să se revâртеască și să-l doară desacordul între el și viața împrejmuitoare.

De și era în vârsta în care încrederea mângăie cu mâna ei catifelată frunțile întreprinzătoare, totuși trenul acesta ce-l ducea spre paginile unor cărți necitite îi păru un monstru călăuzitor spre Cetatea Rēului. Teama l cuprinse și mai viu când pașaportul

vizat, trenul maghiar pregătit, el închis într'un vagon privi cum se stingea una câte una ultimele ființe ale țării sale. Jandarmul cu mâna la chipiș salută. Șeful de gară agita batista unui cunoscut, iar din etajul întâi al gării doi copii blonzi râdeau naivi. Când trenul trecu podul peste Cerna și ultimul drapel de la postul de grăniceri dispăru într'o aureolă tristă a ultimelor raze de soare... o împovărare se lăsă pe sufletul lui, perdeaua de cristal de pe ochii lui tăiști se sparse și lacrimile picurară lin pe albul feței.

Noaptea trecu încet.

Dimineața îl găsi în pusele ungurești.

Câmpuri întinse se scâldeau în lumina răsăritului. Păreau unse cu purpură spre răsărit, iar coamele colinelor luceau aprinse. Caii pășeau o iarbă microscopică. Câte un copil gonea un stol de găști ce băteau din aripi găgăind vesele.

Din vreme în vreme trenul se oprea. O gară în pustia aceasta părea o rază de viață. Inconjurată de o grădină veselă și rizătoare, ea întinerea privirile călătorului îmbătrânit de vederea aceluiași piesaj, monoton, vast în nesfârșitul lui.

Și trenul pornea mai departe.

Se adâncea pe elipă ce trecea în lumi inedite, pe pământuri virgine ochilor se barbari.

Țeara se depărta. Era deja de o zi pe drum departe. Inima i-se frământa de durerea mângîndă a nostalgiei. Icoane senine îi încălzeau vederile. Vedea drumul de la gara Turnenilor spre oraș. E o potecă tănuită de două părți cu plop tineri. Și pe drum pe mama lui o vedea urând singură după ce'l lăsase pe el în trenul plecând. O vedea îngreuiată

de anii și de durerea despărțirii, oprindu-se la tot pasul și uitându-se spre zarea largă în care trenul dispărea ca un șearpe enorm cotind când la dreapta când la stânga valea Dunării și afundându-se spre valurile muntoase ale țării.

„O vedea intrată în casă. Casa pus-tie de el! Candela, ardând sub ieoana bătrână a sfântului Nicolae, lieurind în faptul serii. O vedea în fața sfântului ingenunchiată și rugând ca în timpii când copil dogorea în frigurile boalei, cerând celui Puternic în fapt și în gând de a da viața și o cale netedă, lui, fiului ei“.

(Va urma)

I. Duscian
(Geneva)

RUBRICA VESELĂ

Cherchez la femme!

Unei emancipate.

*Conferințe pe la Haga,
Sfaturi și consilii droaie,
Doar și doar să scape lumea
De conflicte de războaie.*

*Nici un rău nu poți să-l vindecă
Până nu-i găsești sorgintea. —
Dacă politicianii
Și-ar munci o clipă mințea,*

*Ar vedea, chiar cât de colo,
Unde-i sursa de venin:
Toate statele, dar toate,
Sunt de sexul feminin!*

*Munte-Negru exceptează,
Singular în Europa 'ntreagă,
Și-l vedeți cum stă în pace
Și de nimeni nu se leagă.*

Const. N. Sarry

Greșit din căleală

(Anecdota)

Hristos și cu Sfântul Petru, mergând într'un sat
D'o mulțime de țigani, fu întâmpinat:
— Fa-ne și nouă o minune, Isuse Hristos!
Fă-ne, zău, ca să ne facem un neam credincios.
Numai una, zău, mânca-te-aș, să te pomenim;
S'ar creștinii toți țiganii, ca mult te iubim.
Sfântul Petru zise: — Doamne! fă-le voia lor,
Să scăpăm de țiganime, d'un întreg popor.
Hristos porunci să facă un rug, dându-l foc,
Aruicând pe un țigan tocmai la mijloc.
Apoi, lăsându-l să arză, pân' se făcu scrum,
Sufia tare în cenușa, ce sbură pe drum.
Si d'o-dată haramina, reveni la viață
Rumen, neatins în fire, mai frumos la față.
Prosternați toți la picioare, se închinau țiganii.
Vataful în urmă dișe: — O așa minune,
Pot să fac și eu hacuma, de ve veți supune.
Si făcând un rug din nou, când ardea mai tare
Arunca un țiganuș, d'un curaj mai mare.
Limbi de foc îl impresoră, ochii 'i sar din cap;
Dupa prima părlitură, părea un arap.
Pleoscăie pielea pe dinsul, crăpând pe jaratec,
Iar vataful îl privește cu un dor salbatec.
Si când suflă în cenușe, ca să'l învieze,
Vataful descurajat, gata să' oțeze,
Zise: — Sa mai hardem inca unul, ca-l scot la iveală;
Cel d'intăiu, fu prea trecut — *greșit din căleală!*
Neamul țigănesc vedând, ca proba 'i omoară
N'a mai voit să încerce, pentru a doua oară.
Si fugind d'al lor vataf, ca d'un lup turbat,
Au ales îndată altul, cu gând așezat.

Șt. Ilie Vasilescu

BIBLIOGRAFIĂ:

A apărut No. 6 anul III din „Sanătatea“, revistă bi-lunară ilustrată de medicină populară, având sumarul următor:

„Au închisorile vre-o influență asupra sufletelor criminale? Ce este nebunia? Din fuga (cugetări). Primul ajutor de dat unui om care e în flacări. Cum se întăreă copiii? Cele 10 sfaturi importante ale igienei. Intrebări și răspunsuri. Rachitismul. Ce sunt Colirele? Ce este febra puerperala? Cugetări. Hipnotismul din punctul de vedere istoric, științific și medical. Sifilisul și prostituțiunea (urmare). Împărat și doctor (urmare). Despre umflarea gingiilor cu coptură. Sfaturi și rețete folosi-

toare. anecdote din viața medicală. Consultații medicale. Abonamentul: în țară 6 lei pe an și 3 lei pe 6 luni, în străinătate 8 lei pe an și 4 lei pe 6 luni. Ediția velină 12 lei pe an. Un număr 30 bani.

În ultimul moment ne-a sosit și No. 7 cu o materie bogată și foarte interesantă.

Biblioteca pentru Toți (Editura librăriei Leon Alcalay-București) publică în volumele sale No. 202—203, acum apărute, primul roman al lui *Dimitrie Bolintineanu, Manoil*.

Manoil, scris înaintea cunoscutului roman *Elena*, a fost publicat pentru întâia oară la anul 1855, în *România literară*, foaie ce apărea la fași sub direcțiunea lui Vasile Alexandri.

Ca și *Elena*, *Manoil* este un roman popular care are ca superioritate faptul că a fost scris în epoca în care talentul lui Bolintineanu nu intrase în declin.

Biblioteca pentru toți publică romanul după ediția originală de la 1855.

Se vinde în toate librăriile pe preț de 60 bani, prețul a două volume reunite din *Biblioteca*.

A apărut „*Gazeta Artelor*“ No. 24 sub direcțiunea d-lui Juarez Movilla, cu următorul cuprins:

Visita d-lui *Paul Ciuntu* la Redacția noastră. *Ermeti Novelli* de Juarez Movila. *Pictura* în bis. Sf. Gheorghe, de C. Popovici. *Musica Orientală* la bis. Armeană de C. Cordoneanu. *Pianul* de Leontina. Arta în familie. *Crispiu și Cunetra*. *Cabotiniu* de I. Moșoi. *Nașterea Școlii de Muzică* de Daniel G. Carassy. Concertul d-soarei Catapol. *Scrata D-lui Gr. Ventura*. *Reprezentafie românească la Monastir* (Macedonia), de Laura Vampa. Jubileul soc. filarmonice din Brașov. Varietați, Glume, Anecdote artistice, Informațiuni, Corespondențe, Portrete.

Numerul 25 bani. Abonamentul 5 lei pentru 25 Nre. Pe timpul verei va apare numai de 2 ori pe luna. *Redacția*: Str. Fântânei 63, București.

POȘTA REDACȚIEI

Amicului I. D., Geneva. Primit. Îți mulțumesc din inimă. Se va publica treptat.